

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 27. ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА І АРХІТЕКТУРА
СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	«Бакалавр» (освітній рівень перший)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»
Освітня програма	ОПП «Мистецтвознавство»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс/Семестр	1-2-й курс (1-й, 2-й, 3-й семестри)
Кількість кредитів ЄКТС	11 кредитів (330 год.)
Розподіл за видами занять за годинами навчання	Лекції - 98 год.
	Практичні - 8 год., Семінарські -52 год.
	Самостійна робота – 172 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік, Екзамен
Викладач	Босий Олександр Георгійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти КДАДПМД ім. М. Бойчука
Контактна інформація викладача	bosyy_o@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Moodle https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystancziye-navchannya
Дні занять	Згідно розкладу
Консультації	Відповідно до графіку консультацій: за домовленістю з ініціативи здобувача

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Історія мистецтва і архітектури Стародавнього світу» є фундаментальним курсом з професійної підготовки майбутніх мистецтвознавців. Дисципліна висвітлює ключові етапи розвитку візуальної культури та архітектури від найдавніших часів до Античності. У межах курсу студенти детально вивчають архітектурні ансамблі, скульптуру та живопис Стародавнього часу. Розглядається типологія культових і цивільних споруд, досліджується ідейно-символічний зміст художніх пам'яток. Аналіз мистецьких явищ здійснюється у широкому соціокультурному, релігійному та політичному контекстах відповідних епох. Вивчення пам'яток Месопотамії, Єгипту, Греції та Риму дозволяє дослідити специфіку локальних культурних традицій. Курс сприяє опануванню методології мистецтвознавчого опису, атрибуції та формально-стилістичного аналізу об'єктів спадщини. Отримані знання створюють міцне теоретичне підґрунтя для подальшого опанування історії мистецтва.
Мета та завдання дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія мистецтва і архітектури Стародавнього світу» є формування у студентів цілісної системи знань про виникнення та еволюцію образотворчого мистецтва і архітектуру найдавніших цивілізацій. Дисципліна охоплює вивчення художньої спадщини Месопотамії, Стародавнього Єгипту, Античної Греції, Риму та інших провідних культурних осередків стародавньої доби. Курс спрямований на осмислення закономірностей розвитку образотворчих та архітектурних форм, канонів, стилів та засобів виразності у мистецтві. Здобувачі вищої освіти вчаться фахово аналізувати мистецькі пам'ятки у взаємозв'язку з релігійними, політичними та соціокультурними контекстами їхнього створення. Особлива увага приділяється з'ясуванню впливу античних та східних традицій на подальший розквіт європейського та світового мистецтва. Основні завдання навчальної дисципліни: – засвоїти періодизацію, ключові поняття та закономірності розвитку мистецтва і архітектури Стародавнього світу. – вивчити специфіку та типологічні особливості пам'яток давніх цивілізацій. – опанувати методику формально-стилістичного та іконографічного аналізу стародавніх творів. – простежити еволюцію інженерно-будівельних технологій, конструкцій та ордерних систем Античності.

	– дослідити взаємозв'язок між релігійно-міфологічними уявленнями та художніми формами стародавніх культур. – навчитися визначати вплив античних та східних традицій на подальші етапи розвитку світового мистецтва. Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання: Знати: – особливості культурних епох, їх духовні цінності та пріоритети; – основні наукові концепції виникнення мистецтва; – види мистецтва, жанрову і стильову приналежність творів мистецтва; – жанри та стилі образотворчого мистецтва; – особливості мистецтва та архітектури різних історичних епох та культур; – критерії аналізу окремих творів мистецтва та мистецтва певних епох загалом. Вміти: – збирати і аналізувати різні джерела інформації, як опрацьовувати літературу; – розуміти засади світобачення різних культурно-історичної епох та культур; – володіти методами мистецтвознавчого аналізу (стилістичного та семіотичного) творів образотворчого мистецтва для встановлення культурних змістів, що стоять за формальними складовими художніх форм; – застосовувати теоретичні знання з дисципліни у розв'язанні практичних завдань.
Передумови вивчення дисципліни	Для 1 року навчання - загальні знання з історії з шкільної програми. Для 2 року навчання: «Вступ до мистецтвознавства» «Історія мистецтва. Теорія мистецтва та аналіз творів» «Термінологія мистецтвознавства»
Програмні компетентності	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурномистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності

	для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Фахові компетенції спеціальності (ФК)	СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма здобуття вищої освіти				
	усього	у тому числі:			
		лек.	пр	сем.	СР
1	2	3	4	5	6
Семестр 1					
Тема 1. Культурні і мистецькі здобутки первісної людини в епоху палеоліту і неоліту.	29	8	1	5	15
Тема 2. Кріто-мікенське мистецтво.	29	8	1	5	15
Тема 3. Мистецтво Давньої Греції.	31	10	1	5	15
Тема 4. Мистецтво Давнього Риму.	31	10	1	5	15
<i>Вид контролю:</i> Диференційований залік					
Усього годин за Семестр 1	120	36	4	20	60
Семестр 2					
Тема 5. Мистецтво Давнього Єгипту.	44	12	1	5	26
Тема 6. Мистецтво Месопотамії (Межиріччя)	46	14	1	5	26
<i>Вид контролю:</i> Диференційований залік					
Усього годин за Семестр 2	90	26	2	10	52
Семестр 3					
Тема 7. Мистецтво Давньої Індії	40	12	1	7	20
Тема 8. Мистецтво Давньої Японії	40	12	1	7	20
Тема 9. Арабське мистецтво	40	12		8	20
Усього годин за Семестр 3	120	36	2	22	60
Усього годин	330	98	8	52	172
Вид контролю: Екзамен					

Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Асєєв. Ю. С. Шедеври світової архітектури. К., Рад. Школа. 1982. – 87 с.
2. Історія світової культури : навчальний посібник для студ. гуманіт. спец. вузів / Л. Т. Левчук (керівник авт. колективу), В. С. Гриценко [та ін.]. — 3-е вид., стереотип. — К. : Либідь, 2000. — 368 с.
3. [Мері Берд](#). *Історія Давнього Риму. BookChef, 2024. – 496с.*
4. Навчальний посібник із дисципліни «Історія мистецтв» (ч.І) для студентів І курсу за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» денної форми навчання. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 151 с.
5. Корвалья С.Е. Герої грецької міфології. Харків., Vivat. 2013.- 127с
6. Легенький Ю. Культурологія орнаменту. Київ. 215. – 287.с
7. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За ред. А.В. Яртися , В.М. Шендрика, С.О. Черепанової. – Львів: Світ, 1994.
8. [Мері Берд](#). *Історія Давнього Риму. BookChef, 2024. – 496с.*
9. Павленко Ю. Історія світової цивілізації. – К.: Либідь, 2001.- 360 с.
10. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Світ міфів та легенд Еллади. Київ., Либідь, 2007. – 384с.
11. Пастир І.В. Творче становлення фахівця у візуальному мистецтві: навч.-метод. посіб. / Іван Пастир. Одеса, 2011. 197 с.
12. Пилат О.С. Історія мистецтва. Львів, «Новий Світ – 2000», 2021, - 439с.
13. [Фартінг](#) Стівен. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Vivat, 2019. 576 с.

Додаткова

14. Апулей. Золотий осел. Фоліо, 2017. – 384. с
15. Історія української та зарубіжної культури: навч. посіб./ Б.І.Випік. Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – К.: Вища шк.: Т-во “Знання”, КОО, 1999. – 326 с
16. Книга Альбом Мистецтво Стародавнього Сходу: Індія Китай Корея Японія. Мова видання – чеська. 1972. – 190с.
17. Корвалья С.Е. Герої грецької міфології. Харків., Vivat. 2013.- 127с
18. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. вид./ За ред. А.В. Яртися , В.М. Шендрика, С.О. Черепанової. – Львів: Світ, 1994.
19. Мері Берд. Історія Давнього Риму. BookChef, 2024. – 496с.
20. Шолокова О.П. Світова художня культура: Від первісного суспільства до початку середньовіччя: Навч. посібник для вищ. пед. навч. закладів [Текст] / О.П. Шолокова, С.В. Шип, О.Л. та ін. – К. : Вища школа, 2004. – 175 с.
21. Oks L, Galin L. Ancient Egypt: An Illustrated History. A. Publishing., 2018. - 512с.

Інформаційні ресурси

22. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.etnolog.org.ua> – Назва з екрану.
23. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану.

Методи контролю та розподіл балів

Назва змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Теми 1-4 (Семестр 1)	вересень-грудень	Виконання практичних занять і самостійних робіт. Конспектування. Підготовка презентацій. Поточний контроль. Диференційований залік.	100
Теми 5-6 (Семестр 2)	січень-травень	Виконання практичних занять і самостійних робіт. Конспектування. Підготовка презентацій. Поточний контроль. Диференційований залік.	100
Теми 7-9 (Семестр 3)	вересень-грудень	Виконання практичних занять і самостійних робіт. Конспектування. Підготовка презентацій. Поточний контроль. Екзамен	85+15 Екзамен = 100

Форми контролю	Максимальна кількість балів
Семестр 1	
Усна доповідь, доповнення (робота в аудиторії)	4 x 15 балів = 60 балів
Перевірка виконання практичних завдань, тестових завдань	4 x 5 балів = 20 балів
Конспектування наукових і навчальних джерел	10 балів
Контрольна робота	10 балів
Всього	100

Форми контролю	Максимальна кількість балів
Семестр 2	
Усна доповідь, доповнення (робота в аудиторії)	2 x 20 балів = 40 балів
Перевірка виконання практичних завдань, тестових завдань	2 x 10 балів = 20 балів
Ессе	2 x 10 балів = 20 балів
Конспектування наукових і навчальних джерел	10 балів
Контрольна робота	10 балів
Всього	100

Форми контролю	Максимальна кількість балів
Семестр 3	

Усна доповідь, доповнення (робота в аудиторії)	3 x 15 балів = 45 балів
Перевірка виконання практичних завдань, тестових завдань	2 x 5 балів = 10 балів
Конспектування наукових і навчальних джерел	10 балів
Ессе	10 балів
Контрольна робота	10 балів
Екзамен	15 балів
Всього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Комп'ютерна техніка (ноутбук, стаціонарний комп'ютер) з можливістю демонстрації текстових і графічних матеріалів і виходу до мережі Інтернет.
Необхідні засоби	Не передбачено
Програмне забезпечення	Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, Adobe Reader/Foxit PDF Reader та інші.
Матеріали, інструменти	Не передбачено

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності у своїх роботах. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час поточного контролю виявиться використання чужих ідей, студент втрачає право отримати бали за тему, або може виконати нову роботу, яка буде оцінена із заниженням балів.
Політика щодо відвідування занять	Пропуски занять без поважних причин неприпустимі (причини пропуску мають бути підтверджені). Усі роботи студентів повинні бути завантажені на кафедральний Google Диск. Відсутність виконаних практичних завдань із дисципліни є підставою до не зарахування семестрової оцінки.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання. Довгострокова відсутність студента на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	На проведення занять з дисципліни «Культурна дипломатія» розповсюджуються загально прийняті норми і правила поведінки, затверджених таким документом як «Правила поведінки здобувачів вищої освіти в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука». Вітається власна думка студентів з теми заняття, активне обговорювання проектних проблем, аргументоване відстоювання авторської позиції. Разом із тим під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу, у тому числі користування мобільними телефонами для розмов, запізнення на заняття без поважних причин, не реагування на зауваження викладача.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні на службову пошту викладача. Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — ІД); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: прізвище_завдання. Розширення: текст – doc, docx, ілюстрації – pdf. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій навчальній програмі навчальної дисципліни

(<https://kdidpamid.edu.ua/academy/navchannya/dystancijne-navchannya/>)

Розробник силабусу
навчальної дисципліни

О.Г. Босий

Гарант освітньої програми

О. Д. Сосік

Завідувач кафедри

І.В.Петрова

Силабус затверджено
на засіданні кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти

від 26.08.2025 р., протокол № 1